

Mikä ihmeen tuottajalaki?

Kirsi Markkanen
Kehittämispäällikkö
Tehy
28.1.2017

Miksi minun pitäisi tietää lainsäädännöstä?

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä:

- Ammattieettiset velvollisuudet (§15)
 - sovellettava yleisesti hyväksytyjä ja kokemusperäisiä perusteltuja menettelytapoja koulutuksensa mukaisesti, jota hänen on pyrittävä jatkuvasti täydentämään
 - velvollisuus ottaa huomioon, mitä potilaan oikeuksista säädetään
 - tulee aina antaa kiireellisen hoidon tarpeessa olevalle apua

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä:

- Täydenniskoulutusvelvollisuus ja jatkuva ammatillinen kehittyminen 18 §
 - Terveydenhuollon **ammattihenkilö** on velvollinen ylläpitämään ja kehittämään **ammattitoiminnan edellyttämiä tietoja ja taitoja** sekä **perehtymään ammattitoimintaansa koskeviin säännöksiin** ja määräyksiin.
 - Terveydenhuollon ammattihenkilön **työnantajan** tulee seurata terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatillista kehittymistä ja **luoda edellytykset** sille, että terveydenhuollon ammattihenkilö voi osallistumalla tarvittavaan ammatilliseen täydenniskoulutukseen ja muilla ammatillisen kehittymisen menetelmillä ylläpitää ja kehittää tietojaan ja taitojaan voidakseen harjoittaa ammattiaan turvallisesti ja asianmukaisesti.

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista

- Oikeus hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon ja siihen liittyvään kohteluun 3 §
 - Potilaalla on **oikeus laadultaan hyvään** terveyden- ja sairaanhoitoon. Hänen hoitonsa on järjestettävä ja häntä on kohdeltava siten, ettei hänen **ihmisarvoaan** loukata sekä että hänen **vakaumustaan** ja hänen **yksityisyyttään kunnioitetaan**. (3 mom)
- Potilaan itsemääräämisoikeus 6 §
 - Potilasta on hoidettava **yhteisymmärryksessä** hänen kanssaan. Jos potilas kieltäytyy tietystä hoidosta tai hoitotoimenpiteestä, häntä on mahdollisuuksien mukaan hoidettava yhteisymmärryksessä hänen kanssaan muulla lääketieteellisesti hyväksyttävällä tavalla. (1 mom)
 - Potilaan tahdosta **riippumatta annettavasta hoidosta** on voimassa, mitä siitä mielenterveyslaissa, päihdehuoltolaissa (41/86), tartuntatautilaissa ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/77) säädetään. (4 mom)

Henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus 48 §

- Sosiaalihuollon **henkilöstöön kuuluvan** tai vastaavissa tehtävissä toimeksiantosuhteessa tai itsenäisenä ammatinharjoittajina toimivien henkilöiden on toimittava siten, että asiakkaalle annettavat sosiaalipalvelut **toteutetaan laadukkaasti**.
- Edellä 1 momentissa tarkoitettun henkilön on **ilmoitettava viipymättä toiminnasta vastaavalle henkilölle**, jos hän tehtävissään **huomaa tai saa tietoonsa** epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamisessa. Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön on ilmoitettava asiasta kunnan sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle.
- Ilmoitus voidaan tehdä **salassapitosäännösten estämättä..**

- Kunnan ja yksityisen palveluntuottajan on tiedotettava henkilöstölleen ilmoitusvelvollisuudesta ja sen käyttöön liittyvistä asioista.
- Ilmoitusvelvollisuuden toteuttamista koskevat menettelyohjeet on sisällytettävä 47 §:ssä tarkoitettuun omavalvontasuunnitelmaan. Ilmoituksen tehneeseen henkilöön ei saa kohdistaa kielteisiä vastatoimia ilmoituksen seurauksena.

Laki kehitysvammaisten erityishuollosta: 42 i § (20.5.2016/381)

Lyhytaikainen erillään pitäminen

- Toimintayksikön henkilökuntaan kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö voi viedä erityishuollossa olevan henkilön tämän vastustuksesta riippumatta lyhytaikaisesti, enintään kahdeksi tunniksi, erilleen muista henkilöistä rauhoittamistarkoituksessa. Erillään pitämiseen käytettävän huoneen oven voi tarvittaessa lukita.
- Toimintayksikön henkilökuntaan kuuluvan sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön on valvottava erillään pidettävää henkilöä koko erillään pitämisen ajan olemalla hänen kanssaan samassa tilassa tai sen välittömässä läheisyydessä niin, että henkilökunnalla on mahdollisuus saada yhteys erillään pidettävään henkilöön. Myös erillään pidettävällä henkilöllä on oltava mahdollisuus saada yhteys henkilökuntaan.
- Ratkaisun lyhytaikaisesta erillään pitämisestä tekee toimintayksikön vastaava johtaja. Kiireellisessä tilanteessa ratkaisun voi tehdä toimintayksikön henkilökuntaan kuuluva sosiaali- tai «terveydenhuollon» ammattihenkilö, jonka on viipymättä ilmoitettava asiasta toimintayksikön vastaavalle johtajalle.

Ammatillinen vastuuta määrittävät keskeiset säädökset

- Perustuslaki
- Laki ja asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä (L 559/1994, A 564/1994)
- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007)
- Asetus potilasasiakirjojen ...laatimisesta ja säilyttämisestä (298/2009)
- Henkilötietolaki, potilasvahinkolaki...
- Laki yksityisistä terveystalouksista, Laki yksityisistä sosiaalipalveluista, Terveydenhuoltolaki, Sosiaalihuoltolaki, Mielenterveyslaki, Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalouksista, muut sosiaali- ja terveydenhuollon erityislait ja asetukset
- Säteilylaki ja asetus, Stuk:n ohjeet jne.

Sosiaali- ja terveystalveluiden tuottaminen

http://stm.fi/documents/1271139/3118747/HE-luonnos_sote-palveluntuottaja.pdf/9b031d62-5642-4dd9-b655-b16a4d1c9ffc

HE eduskunnalle

- Kyseessä uusi laki sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta
 - Kumoo lait:
 - yksityisistä sosiaalipalveluista ja yksityisestä terveydenhuollosta
- Käsittely vaihe
 - Lausuntoyhteenveto 246 lausunnosta
 - Esitys eduskunnalle kevätkaudella 2017 yhdessä valinnanvapaus lain kanssa

Uuden lain tarkoitus, soveltamisala ja oikeus tuottaa palveluita

- Lain tarkoitus
 - Potilas- ja asiakasturvallisuus
 - Laadustaan hyvät palvelut
 - Edistää palvelun tuottajan ja viranomaisen yhteistyötä
- Soveltamisala
 - Maakunnan järjestämisvastuuseen kuuluvat sosiaali- ja terveyspalvelut
 - Yksityiset sosiaali- ja terveyspalvelut
- Oikeus tuottaa sosiaali- ja terveyspalveluja
 - Sosiaali- ja terveyspalveluja saa tuottaa palvelun tuottaja, joka on rekisteröity ja jonka palveluyksikkö on rekisteröity palvelun tuottajien rekisteriin.

Toimintaedellytykset

- **Palvelun tuottaja**
 - 1) yksityinen henkilö on täyttänyt 18 vuotta eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu eikä hän ole konkurssissa tai liiketoimintakiellossa;
 - 2) yhteisö ei ole konkurssissa;
 - 3) ei ole käyttänyt määräämisvaltaa yhteisössä, joka on viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana asetettu konkurssiin tai jonka konkurssi mainittuna aikana on rauennut varojen puutteessa;
 - 4) ei ole ulosotossa verovelkoja tai muita julkisia velkoja,
 - 5) ei ole todettu vakavia puutteita asiakas- ja potilasturvallisuudessa tai jos tällaisia puutteita on ollut, rekisteri- ja valvontaviranomaisen aikaisemmat huomautukset ja määräykset ovat johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen tai epäkohtien poistamiseen;
- **Palvelun tuottajalle on kuitenkin varattava mahdollisuus osoittaa, ettei esteitä palvelun tuottajana toimimiselle ole.**

Toimitilat ja henkilöstö

- Toimitilat ja välineet riittävät ja asianmukaiset
- Henkilöstö toiminnan edellyttämää
 - Määrä riittävää
 - Toiminnan edellyttämä, asianmukainen koulutus
 - Palvelujen sisältö ja asiakkaiden ja potilaiden palvelujen tarve
 - Tuottajan huolehdittava, että henkilöstö osallistuu riittävästi täydennyskoulutukseen
 - Kelpoisuuksista ja määrästä voimassa mitä muualla säädetään

Palvelujen laatu ja oma valvonta

- Palveluja annettaessa kiinnitettävä erityistä huomiota lakiin potilaan asemasta ja oikeuksista sekä lakiin ja sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista
- Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä
 - Erityisesti § 15 ammattihenkilön yleisistä velvollisuuksista
- Vastuuhenkilö
 - Pitää nimetä
 - Kyettävä tosiasiallisesti johtamaan ja valvomaan palvelutoimintaa
- Omavalvontasuunnitelma
 - Kaikilla palveluntuottajilla
 - Julkisesti nähtävänä
 - Palvelun tuottaja ja vastuuhenkilö vastuussa, että omavalvontasuunnitelmaa toteutetaan

Sosiaali- ja terveystalveluiden rekisteröinti

- Julkinen tietopalvelu
 - tiedot sosiaali- ja terveystalveluista ja palvelujen tuottajista
 - sosiaali- ja terveystalvelun tuottajista sekä palveluyksiköistä ja niiden palveluista, **vastuuhenkilöistä**, palvelun asiakas- ja potilaskohderyhmästä sekä tiedot tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja kieltojen rikkomisesta ja valvontaviranomaisen määräämistä seuraamuksista

Tehyn näkemyksiä

- Kannatettava lakiesitys
- Ammatinharjoittajien osalta
 - Pääosin hyvä
 - Räätelöitävä suhteessa toiminnan laajuuteen
- Johtamisen merkitys
 - Erityisesti integroidut palvelut
 - Potilasturvallisuus
- Yhteinen palvelu yksikkö
 - Parannus nykytilanteeseen

Tehyn

lausunto:https://www.tehy.fi/fi/system/files/mfiles/lausunto_tai_kannanotto/2016/09.11.2016_tehyn_lausunto_sosiaali_ja_terveyspalvelujen_tuottamisesta_id_6137.pdf

Kiitos!

